

Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos Dujų ir elektros departamento Rinkos plėtros ir stebėsenos skyriaus 2019 m. rugsėjo 26 d. pažymos Nr. O5E-423 „Dėl balansavimo paslaugų teikėjams taikytinų nuostatų ir sąlygų pasiūlymo tvirtinimo“ priedas Nr. 2

LITGRID AB
STANDARTINĖS BALANSAVIMO PASLAUGŲ PIRKIMO-PARDAVIMO SUTARTIES PROJEKTO
DERINIMO PAŽYMA
2019-01-28

Eil. Nr.	LITGRID AB redakcija	Pateikta pastaba ir komentarai	LITGRID AB pastabų įvertinimas atsižvelgta/neatsižvelgta ir komentarai
„Lietuvos energijos gamyba“ AB 2018 m. gruodžio 4 d. gautos pastabos			
1.	Sutarties projekto 3.2.1 punktą „3.2.1. . Natūrinis bandymas turi būti atliktas ne vėliau kaip prieš 12 mėn. nuo Sutarties pasirašymo datos;“	Bendrovės vertinimu, komentuojama sutarties nuostata turėtų būti pakoreguota, nes joje yra loginis prieštaravimas t. y. tas pats natūrinis bandymas tuo pačiu metu negali būti atliktas ir praeityje (prieš 12 mėn.), ir ateityje (nuo sutarties pasirašymo datos). Siūloma: „3.2.1. Natūrinis bandymas turi būti atliktas ne vėliau kaip prieš 12 mėn. iki nuo Sutarties pasirašymo datos;“	Atsižvelgta Nauja 3.2.1 punkto redakcija: „3.2.1. Natūrinis bandymas turi būti atliktas ne vėliau kaip prieš 12 mėn. iki nuo Sutarties pasirašymo datos;“
2.	Sutarties projekto 4.7.6 punktą „4.7.6. Jeigu PSO užsakyto Papildomo pajėgumo kaina yra didesnė, nei nurodyta Balansavimo paslaugų užsakyme, BPT kompensuoja kainos skirtumą tarp Balansavimo paslaugų užsakyme nurodytos Balansavimo pajėgumų palaikymo paslaugos kainos ir PSO įsigytos Papildomo pajėgumų kainos per 10 (dešimt) kalendorinių dienų nuo PVM sąskaitos gavimo dienos;“	Bendrovės vertinimu, PSO, užsakydamas Papildomą pajėgumą, turėtų veikti ekonomiškai naudingiausiu būdu ir neužsakyti Papildomo pajėgumo, jeigu jo kaina yra neadekvačiai didelė. Tuo tarpu sutarties 4.7.6 punktą suteikia teisę PSO užsakyti Papildomą pajėgumą bet kokia kaina, perkeltant kainų skirtumo apmokėjimą BPT. Bendrovės vertinimu, tokia sutarties norma yra akivaizdžiai nesąžininga ir neproporcinga BPT ir PSO teisių bei pareigų atžvilgiu. Atsižvelgdama į tai, Bendrovė siūlo subalansuoti PSO ir BPT interesus. Siūloma: Sutartyje nurodyti maksimalią kainos viršutinę ribą, už kurią PSO turėtų teisę įsigyti Papildomą pajėgumą bei numatyti, kad PSO įsigijus Papildomą pajėgumą už didesnę nei maksimali kaina, šios kainos skirtumo dalies BPT nekompensuotų	Atsižvelgta iš dalies Nauja 4.7.5 punkto redakcija „4.7.5 Balansavimo pajėgumų palaikymo paslaugos sustabdymo laikotarpiu PSO turi teisę trūkstamus Balansavimo pajėgumus įsigyti iš kito BPT (toliau – Papildomas pajėgumas) pagal mažiausios kainos principą . Papildomą pajėgumą PSO gali įsigyti iki numatomo Balansavimo pajėgumų paslaugos teikimo atnaujinimo

3.	<p>Sutarties projekto 7.4 punktą</p> <p>„7.4. PSO ne vėliau kaip per 5 min. po Nurodymo aktyvavimui pateikimo išsiunčia BPT pagrindinę informaciją apie Nurodymą aktyvavimui (kiekis, aktyvavimo pradžios ir pabaigos laikas) elektroniniu būdu. BPT privalo patikrinti iš PSO gautą informaciją elektroniniu būdu ir nedelsiant informuoti PSO telefonu, jei ši informacija neatitinka Nurodymo aktyvavimui.“</p>	<p>Bendrovė atkreipia dėmesį, kad sutartyje nėra nurodyta, kokios pasekmės kyla, jeigu PSO per 5 min. po Nurodymo aktyvavimui neatsiunčia BPT informacijos apie Nurodymą elektroniniu būdu. Praktikoje PSO, prieš atsiųsdamas BPT pagrindinę informaciją apie Nurodymą aktyvavimui, dažniausiai BPT iš anksto informuoja telefonu. Tačiau pasitaiko atveju, kai po informavimo telefonu, BPT elektroniniu būdu negauna informacijos apie Nurodymą aktyvavimui iš PSO. Tokiu atveju, BPT kyla neapibrėžtumas, kaip elgtis, t. y. ar vykdyti PSO Nurodymą aktyvavimui pateiktą telefonu, ar ne ir kokia apimtimi. Atsižvelgiant į tai, jog pagrindinė informacija apie Nurodymą aktyvavimui yra itin svarbi užtikrinant, kad BPT tinkamai įvykdytų savo pareigas, sutartis turi būti papildyta nuostatomis, kurios aiškiai reglamentuotų, kaip BPT turi elgtis, jeigu iš PSO per 5 min. tokios informacijos elektroniniu būdu negauna.</p> <p>Siūloma: Sutartyje nurodyti, kaip BPT turi elgtis tuo atveju, jeigu iš PSO per 5 min. negauna informacijos apie Nurodymą aktyvavimui.</p>	<p>Atsižvelgta. Nauja 7.4 punkto redakcija:</p> <p>7.4. PSO ne vėliau kaip per 5 min. po Nurodymo aktyvavimui pateikimo išsiunčia BPT pagrindinę informaciją apie Nurodymą aktyvavimui (kiekis, aktyvavimo pradžios ir pabaigos laikas) elektroniniu būdu. BPT privalo patikrinti iš PSO gautą informaciją elektroniniu būdu ir nedelsiant informuoti PSO telefonu, jei ši informacija neatitinka Nurodymo aktyvavimui, arba nebuvo gauta informacija elektroniniu būdu..</p>
4.	<p>Sutarties projekto 12.6 punktą</p> <p>„12.6. Šalys savarankiškai visą Sutarties galiojimo laikotarpį užtikrins savo veiklos teisėtumą, tarp jų, bet neapsiribojant, ir santykiuose su valstybės institucijomis, ir jokie Šalių teisinio statuso pokyčiai nedarys įtakos Sutartimi prisiimtų įsipareigojimų vykdymui;“</p>	<p>Bendrovės nuomone, toks šalių patvirtinimas yra akivaizdžiai perteklinis. Visų pirma, visi subjektai privalo savo veiklą vykdyti tik teisėtai ir laikytis visų teisės aktuose vykdomai veiklai keliamų reikalavimų. Antra, pagal sutarties 2.1 p. šia sutartimi Šalys susitaria dėl Šalių tarpusavio įsipareigojimų perkant ir/ar parduodant Balansavimo paslaugas (Balansavimo energiją ir/ar balansavimo pajėgumus). Atsižvelgiant į sutarties dalyką, visiškai nėra aišku, kokią įtaką Šalių tarpusavio susitarimui ir sutarties laikymuisi gali turėti šalių santykiai su valstybės institucijomis, turint omeny, kad sutartyje nėra jokių tokio pareiškimo nesilaikymo pasekmių. LITGRID AB 2018 m. gegužės 30 d. derinimo pažymos (toliau – Derinimo pažyma) 13 p. nurodo, jog šiame sutarties punkte nurodyta „Teisinio statuso“ sąvoka nereiškia ir neapima juridinio asmens tikslų, uždavinių, funkcijų, teisių ir pareigų, kompetencijos, atsakomybių. Teisinis statusas šiuo atveju</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Pirma, Sutartyje minima veiklos teisėtumo užtikrinimo pareiga nesusijusi tiesiogiai tik su sutarties dalyku, kaip yra teigiama pateiktoje pastaboje.</p> <p>Antra, minimoje pastaboje akcentuojama pareiga subjektams savo veiklą vykdyti teisėtai būtent ir pagrindžia tai, jog siūlomas 12.6 punktas yra logiškas ir būtinas.</p>

		<p>yra suprantamas taip, kaip tai nurodyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. lapkričio 12 d. nutarimo Nr. 1407 „Dėl Juridinių asmenų registro nuostatų patvirtinimo“ 18.19 papunktyje, todėl įsipareigojimų vykdymo susiejimas su teisiniu statusu yra logiškas ir pagrįstas. Bendrovė pažymi, kad LITGRID AB pateiktas Bendrovės pasiūlymo vertinimas nėra pagrįstas. LITGRID AB minimo Vyriausybės nutarimo 18.19 papunktyje nurodyta, kad juridinio asmens statusas, be kita ko, apima ir bankrutuojantį (18.19.5 papunktis), bankrutavusį (18.19.6 papunktis) ir likviduojamą (18.19.7 papunktis) juridinį asmenį. Atkreiptinas dėmesys, kad pagal sutarties 15.11.3 punktą, „Sutartis nustoja galioti vienai iš Šalių tapus nemokia, paskelbus Šalies bankroto ar likvidavimo procedūrą, ar dėl kitų priežasčių, dėl kurių Šalis netenka teisės vykdyti ūkinę–komercinę veiklą – nuo pareiškimo dėl bankroto bylos įmonei iškelimo pateikimo teismui dienos.“. Taigi, juridinio asmens bankroto ar likvidavimo atvejais akivaizdu, kad juridinio asmens teisinio statuso pokyčiai daro įtakos sutartimi prisiimtų įsipareigojimų vykdymui, o tai prieštarauja sutarties 12.6 punktui. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Bendrovės vertinimu šis sutarties punktas yra abstraktus ir netikslingas, be to, tarp šio punkto ir sutarties 15.11.3 punkto kyla prieštaravimas, todėl siūlome jo atsisakyti.</p>	<p>Trečia, ši pareiga vykdyti savo veiklą teisėtai taikoma abiem Sutarties šalims, ne tik Pardavėjui, bet ir Pirkėjui, t. y. proporcingai. Analogiškai, abiem Sutarties šalims taikytinos ir Sutarties 2.2 ir 11 punktuose numatytos pareigos.</p> <p>Ketvirta, 12.6 punkte nurodytos pareigos užtikrinti savo veiklos teisėtumą nesilaikymas pagal Sutarties 15.9.3.1 papunktį traktuotinas kaip sutarties sąlygos nevykdymas (esminis Sutarties sąlygų pažeidimas), kas sudaro pagrindą nutraukti Sutartį.</p> <p>Penkta, minimas Sutarties 12.6 punktas susijęs su 15.13 punktu, kuris sako: „<i>Sutarties pasibaigimas ar nutraukimas neatleidžia Šalių nuo Sutartimi prisiimtų įsipareigojimų tinkamo įvykdymo, įskaitant ir tinkamai įvykdyti Sutartyje nustatytus atsiskaitymo už nupirktą Balansavimo energiją įsipareigojimus ir nuo atsakomybės už jų nevykdymą ar netinkamą vykdymą</i>“, t. y. kad teisinio statuso pasikeitimas neatleidžia (nedaro įtakos) nuo pagal Sutartį prisiimtų įsipareigojimų galutinio įvykdymo. Todėl tai neturėtų būti pagrindas atleidimui nuo atsakomybės,</p>
--	--	--	---

			kadangi tokius pagrindus numato Sutarties 14 straipsnis.
5.	<p>Sutarties projekto 13.2 punktas</p> <p>„13.2. Šalis atsako prieš kitą Šalį už jai ir/ar tretiesiems asmenims padarytą žalą ir nuostolius dėl Sutartimi prisiimtų įsipareigojimų nevykdymo ar jų netinkamo vykdymo. Šalių atsakomybė ribojama tiesioginiais nuostoliais, t. y. negautos pajamos nėra atlyginamos.“</p>	<p>Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas (toliau – CK) nustato dviejų rūšių civilinę atsakomybę – sutartinę ir deliktinę. Pagal CK 6.245 straipsnio 2 dalį sutartinė civilinė atsakomybė yra turtinė prievolė, kuri atsiranda dėl to, kad neįvykdoma ar netinkamai įvykdoma sutartis, kurios viena šalis turi teisę reikalauti nuostolių atlyginimo ar netesybų (sumokėti baudą, delspinigius), o kita šalis privalo atlyginti dėl sutarties neįvykdymo ar netinkamo įvykdymo padarytus nuostolius arba sumokėti netesybas (baudą, delspinigius). CK 6.256 straipsnio 2 dalis taip pat numato, kad asmuo, neįvykęs ar netinkamai įvykęs savo sutartinę prievolę, privalo atlyginti kitai sutarties šaliai šios patirtus nuostolius, sumokėti netesybas (baudą, delspinigius). Taigi minėtos nuostatos nustato, jog žala ir nuostoliai dėl sutartimi prisiimtų įsipareigojimų turi būti atlyginami tik kitai sutarties šaliai, o ne tretiesiems asmenims. LITGRID AB Derinimo pažymos 16 p. nurodo, kad „Galimos situacijos, kuomet dėl BPT nevykdomų įsipareigojimų pagal Sutartį kyla žala/nuostoliai tretiesiems asmenims (pvz.: kitam gamintojui ar vartotojui), todėl Sutartyje esanti nuostata užtikrina, jog Šalys dėl visų pastangų joms tenkantiems įsipareigojimams įvykdyti.“. Bendrovės nuomone, LITGRID AB pateiktas Bendrovės pasiūlymo vertinimas nėra pagrįstas. Visų pirma, CK 6.200 straipsnyje yra įtvirtinti sutarčių vykdymo principai, tarp kurių ir maksimalių pastangų dėjimas tinkamam sutarties vykdymui (4 dalis). Taigi įpareigojimas dėti visas pastangas tinkamai įvykdyti sutartimi prisiimtus įsipareigojimus yra privalomas šalims nepriklausomai nuo to, ar galimos situacijos, kai tretiesiems asmenims gali kilti žala ar nuostoliai, ar jų nėra. Antra, net susidarius tokiai situacijai, trečioji šalis nebus komentuojamos sutarties šalis, todėl reikalaujama atlyginti kilusius nuostolius, negalės remtis minėta sutarties nuostata. Pažymėtina, kad CK 6.263 straipsnio 2 dalis įtvirtina, jog žalą,</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Galimos situacijos, kuomet dėl BPT nevykdomų įsipareigojimų pagal Sutartį kyla žala/nuostoliai tretiesiems asmenims (pvz.: kitam gamintojui ar vartotojui), todėl Sutartyje esanti nuostata užtikrina, jog Šalys dėl visų pastangų joms tenkantiems įsipareigojimams įvykdyti.</p> <p>Išbraukus minėtą punkto dalį „ir/ar tretiesiems asmenims“ būtų paneigiama galimybė tretiesiems asmenims padengti patirtus nuostolius, sukeltus dėl Sutarties Šalių veiksmų, be to, tokiu atveju perdavimo sistemos operatorius turėtų atlyginti visus nuostolius, kuriuos tretiesiems asmenims sukėlė Balansavimo paslaugų teikėjas.</p> <p>Taip pat pažymėtina, kad Perdavimo sistemos operatorius, vadovaujantis EEĮ, teikia sisteminę paslaugą tinklų naudotojams užsakydamas papildomas paslaugas iš paslaugų teikėjų. Antrinio aktyviosios galios rezervo palaikymo paslauga yra užsakoma remiantis šia sutartimi, todėl Balansavimo paslaugų teikėjo netinkamas įsipareigojimų vykdymas gali turėti tiesioginį poveikį</p>

		<p>padarytą asmeniui, turtui, o įstatymų numatytais atvejais – ir neturtinę žalą privalo visiškai atlyginti atsakingas asmuo. Dar daugiau, CK 6.270 straipsnis įtvirtinta atsakomybę už didesnio pavojaus šaltinių padarytą žalą. Taigi, jeigu dėl sutarties šalies veiksmų kiltų žala tretiesiems asmenims, ji būtų atlyginama ne sutartinės atsakomybės, bet deliktinės atsakomybės pagrindais. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, komentuojamas sutarties punktas ta apimtimi, jog numato sutartinę atsakomybę prieš trečiuosius asmenis prieštarauja CK ir turi būti koreguojamas.</p> <p>Siūloma: „13.2. Šalis atsako prieš kitą Šalį už jai ir/ar tretiesiems asmenims padarytą žalą ir nuostolius dėl Sutartimi prisiimtų įsipareigojimų nevykdymo ar jų netinkamo vykdymo. Šalių atsakomybė ribojama tiesioginiais nuostoliais, t. y. negautos pajamos nėra atlyginamos.“</p>	<p>nuostolių sukūrimą tretiesiems asmenims.</p>
6.	<p>Sutarties projekto 13.7 punktą „13.7. BPT teisės norminiuose aktuose ir Sutartyje nustatyta tvarka atlygina tiesioginius PSO ir/ar trečiųjų šalių nuostolius, patirtus dėl Nurodymo aktyvavimui neįvykdymo.“</p>	<p>Analogiška pastaba dėl sutartinės civilinės atsakomybės.</p> <p>Siūloma: „13.7. BPT teisės norminiuose aktuose ir Sutartyje nustatyta tvarka atlygina tiesioginius PSO ir/ar trečiųjų šalių nuostolius, patirtus dėl Nurodymo aktyvavimui neįvykdymo.“</p>	<p>Žiūrėti pastabą Nr. 5</p>
7.	<p>Sutarties projekto 15.9.3.3 punktą „15.9.3.3. BPT pažeidžia PSO nustatytas PSO informacinės sistemos naudojimosi taisykles ar trikdo ir kitokiu būdu neigiamai įtakoja PSO informacinių sistemų darbą;“</p>	<p>Bendrovės nuomone, vienkartinis PSO taisyklių pažeidimas neturėtų būti laikomas esminiu sutarties sąlygų pažeidimu, kurio laiku neištaisius, būtų galima nutraukti sutartį. Pažymėtina, kad sutarties šalys visuomet turėtų teikti prioritetą sutarties įvykdymui, o ne jos nutraukimui, t. y. šalys turi siekti išsaugoti sutartį, o sutarties nutraukimą naudoti tik kaip ultima ratio priemonę. Taigi ir sutartyje apibrėžiant esminius sutarties pažeidimus, dėl kurių sutartis gali būti nutraukta, pažeidimai savo esme turėtų būti tokie, kurie tolesnį sutarties vykdymą padarytų iš esmės negalimą. Bendrovės vertinimu, vienkartinis PSO taisyklių pažeidimas tokio kriterijaus neatitinka.</p> <p>Siūloma:</p>	<p>Atsižvelgta Nauja 15.9.3.3 redakcija: 15.9.3.3. BRP pakartotinai ar piktybiškai pažeidžia PSO nustatytas PSO informacinės sistemos naudojimosi taisykles ar trikdo ir kitokiu būdu neigiamai įtakoja PSO informacinių sistemų darbą;“</p>

		„15.9.3.3. BPT pakartotinai pažeidžia PSO nustatytas PSO informacinės sistemos naudojimosi taisykles ar trikdo ir kitokiu būdu neigiamai įtakoja PSO informacinių sistemų darbą;“	
--	--	---	--